

ARTEMIS

ARTEMIS

ANDY WEIR

Originaali tiitel:
Andy Weir
Artemis
Crown, 2017

Toimetanud Siiri Soidro
Kujundanud Villu Koskaru

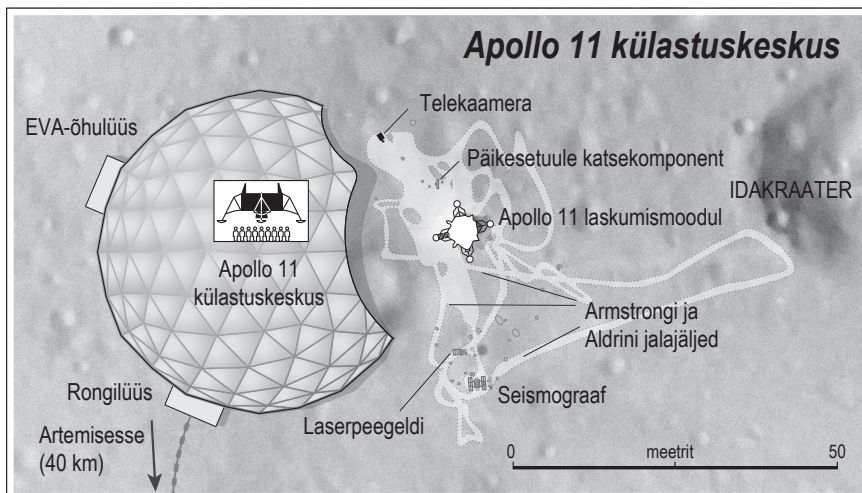
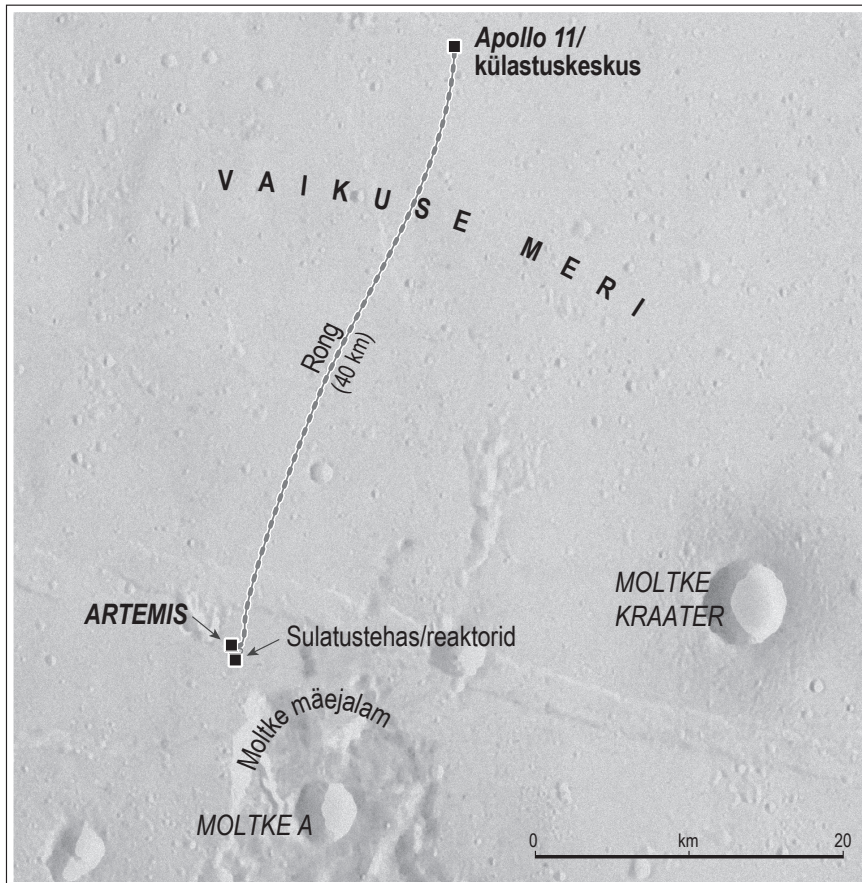
Copyright © 2017 by Andy Weir
This translation published by arrangement with Crown Publishers,
an imprint of the Crown Publishing Group, a division of
Random House LLC and with Synopsis Literary Agency

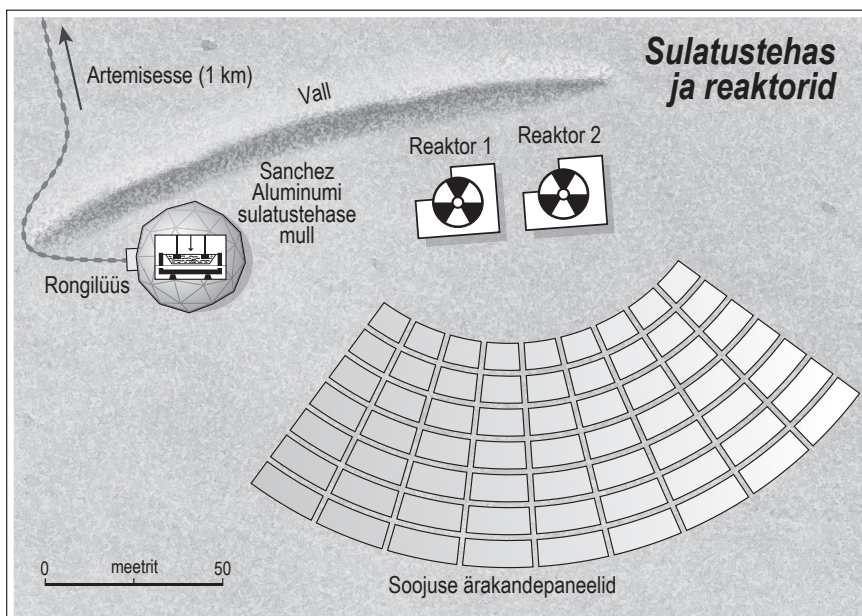
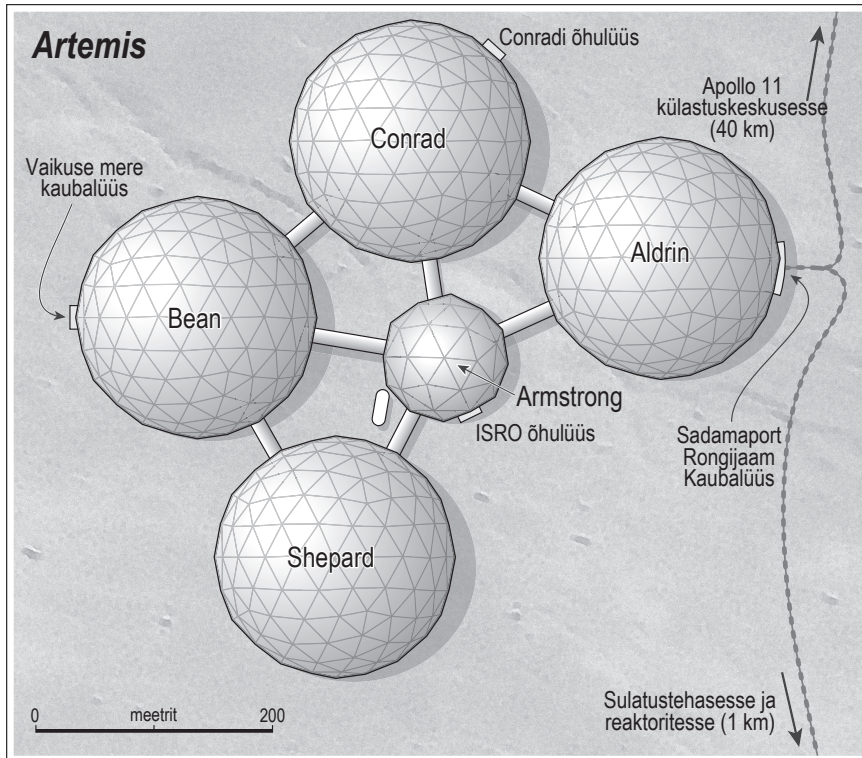
Tõlge eesti keelde © Tiina Randus ja Tänapäev, 2018

ISBN 978-9949-85-367-0
www.tnp.ee

Trükitud AS Printon trükikojas

*Pühendatud Michael Collinsile, Dick Gordonile, Jack
Swigertile, Stu Roosale, Al Wordenile, Ken Mattinglyle ja Ron
Evansile. Sest neid ei ole kaugeltki piisavalt kiidetud.*

ARTEMIS

Põrutasin üle halli ja tolmuse pinnase Conradi mulli suure kupli poole. Selle punaste tuledega ääristatud õhulüüs oli masendavalt kaugel.

Raske on joosta, kui seljas on sada kilogrammi varustust, isegi Kuu raskusjõu juures. Aga lausa hämmastav, kui kiiresti inimene liigub, kui kaalul on elu.

Bob jooksis minu kõrval. Raadiost kostis tema hääl: „Las ma ühendan oma balloone sinu skafandriga!”

„Siis saad lihtsalt sina ka surma.”

„Leke on suur,” ähkis ta. „Ma näen, kuidas sul gaas balloonidest välja tuleb.”

„Aitäh julgustamast.”

„Mina olen siin EVA-meister*,” teatas Bob. „Jää seisma ja las ma ühendan!”

* EVA – ingl *extravehicular activity*, ee sõidukiväline tegevus. – Siin ja edaspidi tõlkija märkus.

„Ma ei ole nõus.” Jooksin edasi. „Kohe enne lekkealarmi kostis plõks. Metall väsimine. Ilmselt ventiilikoost. Kui sa ühendama hakkad, tõmbad oma vooliku vastu katkist serva puruks.”

„Ma olen valmis riskima!”

„Mina ei ole sellega nõus,” vastasin mina. „Usu mind, Bob. Metall ma tunnen.”

Hakkasin tegema pikki ja ühtlaseid hüppeid. See tundus nagu aegluubis, aga oli parim viis kogu selle koorma all liikuda. Kiivri eelkuva ütles, et õhulüüsini on viiskümmend kaks meetrit. Heitsin pilgu käsivarrel olevale näidule. Mu hapnikuvaru vähenes silmanähtavalt. Seega ma parem enam ei vaadanud.

Pikad sammud tasusid ära. Jätsin lausa Bobi seljataha, ehkki ta on kogu Kuu kõige parem EVA-meister. Trikk on selles, et kuupinda puudutades tuleb iga kord kiirust lisada. Aga see tähendab ka seda, et iga hüpe on keerukas. Kui midagi tuksi keerad, kukud näoli ja libised mööda pinnast. EVA-skafandrid on vastupidavad, aga parem on neid mitte vastu regoliiti hõõruda.

„Sa lähed liiga kiiresti! Kui kukud, lööd näoplaadi puruks!”

„Parem kui vaakumit imeda,” vastasin mina. „Mul on umbes kümme sekundit aega.”

„Ma olen sinust kõvasti maas,” ütles ta. „Ära mind oota.”

Sain alles siis aru, kui kiiresti ma liigun, kui Conradi kolmnurksed plaadid mu vaatevälja täitsid. Need kasvasid ikka *väga* kiiresti.

„Kurat!” Aeglustada polnud aega. Tegin viimase hüppe ja veeresin veel veidi edasi. Ajastasin selle täpselt õigesti, pigem vedamisest kui osavusest, ja tabasin jalgadega seina. No hästi, Bobil oli õigus. Ma olin kaugelt liiga kiiresti liikunud.

Kukkusin pinnasele, ajasin end jalule ja krabasin luugi vändast.

Kõrvad läksid lukku. Kiivri alarimid huilgasid. Balloon oli viimase vindini tühi – enam ei olnud lekke vastu midagi teha.

Surusin luugi lahti ja kukkusin sisse. Ahmisin õhku ja mu nägemine hägustus. Lõin luugi jalaga kinni, sirutasin käe avariiballoonile poole ja tõmbasin tihvti välja.

Balloonile kate lendas pealt ja kambrisse voogas õhk. See tuli nii ruttu, et pool sellest veeldus kiirel paisumisel tekkiva jahtumise tõttu uduosakesteks. Kukkusin vaevu teadvusel olles maha.

Hingeldasin skafandri sees ja surusin alla oksendamissoovi. See oli kuradima rängem pingutus, kui mul üldse võhma on. Võimust võttis hapnikuvaegusest tingitud peavalu. See kestab mitu tundi. Mul õnnestus Kuu peal mäehaigus hankida.

Sisin vaibus ja lõppes siis.

Bob jõudis viimaks luugini. Nägin, kuidas ta läbi väikese ümmarguse akna piilus.

„Olek?” küsis ta raadio teel.

„Teadvusel,” vilistasin mina.

„Püsti saad? Või kutsun abi?”

Bob ei saanud siseneda ilma mind tapmata – ma lebasin õhulüüsis, seljas katkine skafander. Aga igauks linnas olevast kahest tuhandest inimesest oleks saanud teiselt poolt õhulüüsi avada ja mind sisse tirida.

„Pole vaja.” Ajasin end kápuli ja siis jalule. Toetusin vastu juhtpaneeli ja käivitasin puhastuse. Kõrgsurveõhujoad piitsutasid mind igast küljest. Õhulüüsis keerles hall kuutolm ja seintes olevad filtreeritud avad imesid selle sisse.

Pärast puhastamist avanes automaatselt siseluuk.

Astusin tamburisse, panin siseluugi uuesti kinni ja prantsatasin pingile.

Bob tuli läbi õhulüüsi tavapärasel viisil, ilma dramaatilise avariiballoonita (mis tuli nüüd muide välja vahetada). Ainult

tavaline pumpade ja ventiilide meetod. Pärast puhastustsükli läbimist jõudis ta minu juurde tamburisse.

Aitasin Bobil sõnatult kiivri ja kindad maha. Kedagi ei tohi sundida ise skafandrit seljast võtma. See on muidugi tehtav, aga jube vaev. Selle kohta on omad traditsioonid. Ta vastas teenele samaga.

„Noh, see läks küll nõmedasti,” teatasin, kui ta mul kiivri peast tõstis.

„Sa oleksid peaaegu surma saanud.” Ta astus skafandrist välja. „Sa oleksid pidanud minu juhiseid kuulama.”

Vingerdasin skafandrist välja ja vaatasin selle selga. Osutasin hambulisele metallitükile, mis oli kunagi olnud ventiil. „Ventiil on puruks. Nagu ma ütlesin. Metalli väsimine.”

Ta kiikas ventiili ja noogutas. „No hästi. Sa keeldusid ühendusest õigusega. Hästi tehtud. Aga sellist asja ei oleks tohtinud juhtuda. Kust sa selle kuradi skafandri said?”

„Otsin kasutatult.”

„Miks sa otsid kasutatud skafandri?”

„Sest uueks polnud raha. Mul piisas napilt kasutatuks ja teie, tõprad, ei lase mind ju gildi, enne kui mul skafander on.”

„Sa oleksid pidanud uue jaoks raha koguma.” Bob Lewis on endine USA merejalaväelane ja tal on vastav suhtumine. Mis veel tähtsam, ta on EVA-gildi peatreener. Tema allub gildimeistrile, aga Bob ja üksnes Bob otsustab, kes sobib liikmeks. Ja kui sa liige ei ole, siis ei ole sul lubatud üksi EVA-t teha ega turistigruppe pinnale viia. Nii need gildid töötavad. Sead.

„Aga kuidas mul muidu läks?”

Ta turtsatas. „Nalja teed või? Läbi kukkusid, Jazz. Sa kukkusid kolinal läbi.”

„Miks?!” nõudsin mina. „Ma tegin kõik ettenähtud manööverid, sooritasin kõik ülesanded ja läbisin takistusriba alla

seitsme minuti. Ja kui tekkis eluohtlik probleem, ei ohustanud ma partnerit, vaid jõudsin turvaliselt linna tagasi.”

Ta avas kapi ning torkas sinna kindad ja kiivri. „Sinu skafander on sinu vastutusel. See ei pidanud vastu. See tähendab, et sina kukkusid läbi.”

„Kuidas mina selles lekkes süüdi olen? Kõik oli korras, kui me minema hakkasime!”

„See on tulemustele suunatud amet. Kuu on igavene vastik vördjas. Temal on ükskõik, miks skafander üles ütleb. Tema lihtsalt tapab su ära. Sa oleksid pidanud oma varustuse paremini üle vaatama.” Ta riputas ülejäänud skafandri kapis spetsiaalsele raamile.

„Ära jama, Bob!”

„Jazz, sa said väljas peaaegu surma. Kuidas ma saan sind läbi lubada?” Ta pani ukse kinni ja tegi minekut. „Sa saad poole aasta pärast uuesti eksamile tulla.”

Tõkestasin ta tee. „See on ju tobe! Ma pean gildi lollaka reegli pärast terve elu ootele panema!”

„Pööra varustuse kontrollile suuremat tähelepanu.” Ta astus minust mööda ja väljus tamburist. „Ja maksa täishinda, kui lased lekke ära parandada.”

Vaatasin talle järele ja vajusin siis pingile kõssi.

„Kurat.”

Lonkisin piki alumiiniumkoridore kodu poole. Vähemalt polnud see kaugel. Kogu linna läbimõõt on ainult pool kilomeetrit.

Ma elan Artemises, Kuu esimeses (ja seni ainsas) linnas. See koosneb viiest hiigelkuplist, mida nimetatakse mullideks. Need on poolenisti maa all, seega näeb Artemis välja täpselt selline, nagu vanades ulmeraamatutes kuulinnu kujutati: kuplikobar. Maa-aluseid osi ei ole näha.

Armstrongi mull on keskel, selle ümber on Aldrin, Conrad, Bean ja Shepard. Kõik mullid on naabritega ühendatud tunnelite abil. Mäletan, kuidas ma algkoolis ühe ülesandena Artemise mudeli tegin. Päris lihtne: lihtsalt pallid ja pulgad. Selleks kulus kümme minutit.

Siia on kallis tulla ja siin elada on põrgulikult kulukas. Aga linn ei saa koosneda rikkastest turistidest ja ekstsentrilistest miljardäridest. Linn vajab ka töönimesi. Ega's J. Sigarikas Rahaboss III ise oma peldikut küüri!

Mina olen üks väikestest inimestest.

Minu aadress on Conrad Down 15, see on räpane koht Conradi mullis viisteist korrust allpool pinnast. Kui mu elukoht oleks vein, siis nimetaksid asjatundjad seda sitamaitseliseks lakkeks, kus valitsevad läbikukkumise ja halbade valikute alatoonid.

Läksin piki tihedalt asetsevate ruudukujuliste uste rida, kuni jõudsin enda omani. Minu oma oli vähemalt alumine koiku. Lihtsam sisse ja välja saada. Lehvitasin Gizmoga luku ees ja üks klõpsatas lahti. Ronisin sisse ja tõmbasin ukse enda järel kinni.

Lebasin koikus ja põrnitsesin lakke, mis oli mu näost vähem kui meetri kaugusel.

Tehniliselt võttes on see kapselkorter, aga kõik nimetavad neid kirstudeks. See on lihtsalt kinnine koiku, mille ukse ma saan lukku panna. Kirstul on ainult üks eesmärk: magada. Nojah, üks teine eesmärk on veel (mis hõlmab samuti pikaliolmist), aga saate aru küll.

Mul on voodi ja riiul. See on kõik. Koridori otsas on ühis-tualett ja paari kvartali kaugusel on ühisdušid. Minu kirstu ei näidata niipea ajakirjas Kaunid Kodud ja Kuumaastikud, aga enamat ma endale lubada ei saa.